

Kwartaalbericht 2017



NN CDC Pensioenfonds communiceert over de resultaten van Q4

Als je werkt bij NN Group voert NN CDC Pensioenfonds vanaf 1 januari 2014* jouw huidige pensioenregeling uit. Samen met je werkgever leg je maandelijks premie in om de pensioenopbouw, op basis van het middelloonstelsel, mogelijk te maken. De pensioenopbouw en de toekomstige toeslagen zijn voorwaardelijk, afhankelijk van de financiële situatie van het fonds. Wil je meer weten? Klik dan door naar de resultaten rondom [de financiële positie](#), [de beleggingen](#), [de communicatie](#) en [de governance](#) in Q4 van 2016.

Wil je voorgaande kwartaalberichten bekijken? Klik dan [hier](#). Wil je checken wat een bepaald begrip, zoals dekkingsgraad of matching portefeuille, inhoudt? Je vindt ze terug in onze [begrippenlijst](#).

*Werkte je voor die datum bij NN Group, dan heb je ook pensioen opgebouwd bij [Pensioenfonds ING](#).

Duidelijk over dadelijk

Beleidsdekkingsgraad blijft stijgen

De financiële positie van NN CDC Pensioenfonds wordt onder andere beoordeeld aan de hand van de dekkingsgraad. De dekkingsgraad geeft de verhouding weer tussen het vermogen (de waarde van de beleggingen) van het fonds en de pensioenverplichtingen (alle nu en in de toekomst uit te keren pensioenen) die daar tegenover staan.

Wanneer is er een reservetekort?

Om te beoordelen of er sprake is van een reservetekort, gebruikt het fonds de beleidsdekkingsgraad.

Dat is het gemiddelde van de dekkingsgraden over de laatste 12 maanden. De beleidsdekkingsgraad moet aan een voorgeschreven minimum niveau voldoen dat per pensioenfonds kan verschillen en ieder kwartaal opnieuw wordt berekend. Bij NN CDC Pensioenfonds is de wettelijk vereiste beleidsdekkingsgraad 120% per 31 december 2017. De beleidsdekkingsgraad is lager dan het vereiste niveau, waardoor er sprake is van een reservetekort en het [herstelplan](#) van kracht blijft.

Wanneer is er een dekkingstekort?

Het vereist eigen vermogen kent ook een minimum niveau (het minimaal vereist eigen vermogen). Eind 2016 had ING CDC Pensioenfonds een beleidsdekkingsgraad die lager was dan dit minimum niveau (104%). Daardoor had het fonds op dat moment een dekkingstekort. Per 31 december 2017 was de beleidsdekkingsgraad weer hoger dan het minimum niveau en is niet langer sprake van een dekkingstekort.

Wanneer is toeslagverlening mogelijk?

Als de beleidsdekkingsgraad lager is dan 110% mag het fonds geen toeslagen verlenen. Is de beleidsdekkingsgraad hoger dan 110% dan mag het fonds in principe toeslagen verle-

nen voor zover dit mogelijk is op basis van de omvang van de reserves op dat moment. Dit heet toekomstbestendig indexeren. Op 1 januari 2018 is een toeslag van 0,09% toegekend.

Reservetekort daalt in Q4 2017 verder

De beleidsdekkingsgraad per 31 december 2017 bedroeg 114%. Dit is een stijging ten opzichte van de beleidsdekkingsgraad aan het einde van Q3 2017, die toen 111% bedroeg. De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de dekkingsgraden van de laatste 12 maanden. Omdat de dekkingsgraad in Q4 2017 hoger was dan die in Q4 2016, is de beleidsdekkingsgraad dit kwartaal gestegen. Voor het lopende herstelplan heeft dit geen gevolgen.

Ontwikkeling dekkingsgraden

De ontwikkeling van het pensioenvermogen en de pensioenverplichtingen gedurende de laatste vier kwartalen was als volgt:

Op basis van DNB rentecurve

In € miljoen	Einde Q4 2017	Einde Q3 2017	Einde Q2 2017	Einde Q1 2017	Einde Q4* 2016
Pensioenvermogen	436	399	368	338	313
Pensioenverplichtingen	370	336	321	308	293
Dekkingsgraad	118%	119%	115%	110%	107%
Beleidsdekkingsgraad	115%	111%	108%	105%	104%

Uit dit overzicht blijkt dat de dekkingsgraad in het derde kwartaal van 2017 daalde van 119% naar 118% (-1%), met name doordat door een lagere rente de verplichtingen stegen terwijl er een positief beleggingsrendement werd behaald op de obligaties (zie beleggingen).

Door de rentedaling nam de marktwaarde van de pensioenverplichtingen toe. Tegelijkertijd vond er opbouw van nieuwe pensioenen plaats op basis van premies van de werkgever.

Door deze ontwikkelingen daalde de dekkingsgraad per saldo ten opzichte van het voorgaande kwartaal met 1%. De beleidsdekkingsgraad is wel gestegen, omdat dat een gemiddelde is. Aangezien de lage dekkingsgraad van december 2016 (107%) werd ingeruild voor de veel hogere van december 2017 (118%), was het effect op de beleidsdekkingsgraad naar verhouding groot (per saldo plus 4%).

Conclusie

De gedaalde rente heeft een grotere invloed gehad op de daling van de pensioenverplichtingen dan op de obligatieportefeuille. Daarnaast werd een positief beleggingsrendement gehaald van 2.8%. Hierdoor daalde de dekkingsgraad in het vierde kwartaal van 2017 per saldo van 119% naar 118%. De beleidsdekkingsgraad steeg met 4% van 111% naar 115%. Het lopende herstelplan blijft echter wel van kracht.

Klik op grafiek voor grotere weergave

Aandelenmarkten presteren positief

Matching portefeuille

Deze portefeuille heeft als primair doel om de (nominale) pensioenverplichtingen te financieren.

In de matching portefeuille wordt hoofdzakelijk belegd in Europese staatsobligaties van een hoge kwaliteit die zodanig worden gekozen dat de geldstromen van de obligaties en de pensioenuitkeringen voor een belangrijk deel met elkaar samenvallen ('matchen').

De omvang van de matching portefeuille bedraagt per 31 december 2017 circa 60% van het belegd vermogen van NN CDC Pensioenfonds, vrijwel in lijn met de strategische allocatie waarmee het ingroeipad van het fonds gerealiseerd is.

Return portefeuille

Deze portefeuille heeft als primair doel (op termijn) voldoende rendement te creëren om toeslagverlening mogelijk te maken.

In de return portefeuille wordt gezocht naar een hoger rendement door te beleggen in aandelen en onroerend goed.

De omvang van de return portefeuille bedraagt per 31 december 2017 circa 40% van het belegd vermogen van NN CDC Pensioenfonds, vrijwel in lijn met de strategische allocatie waarmee het ingroeipad van het fonds bereikt is.

In het vierde kwartaal van 2017 hebben de aandelenmarkten positief gepresteerd. De Europese beurzen kwamen amper van hun plek, mede door een Euro die sterker werd. Aandelenmarkten in de Verenigde Staten en Japan deden het beter met rendementen van bijna 7% en 8,5%. De opkomende markten lieten een rendement zien van ruim 7%. De categorie beursgenoteerd vastgoed bleef achter ten opzichte van de aandelenmarkten met een stijging van ruim 2%. De stijging op de aandelenmarkten kwam vooral tot stand door goede macro-economische cijfers en een dalende werkloosheid. Daarnaast waren de gerapporteerde bedrijfswinsten boven de verwachting van analisten. Opnieuw waren de obligatiekoersen bewegelijk en stonden uiteindelijk hoger aan het einde van het kwartaal. De lange (swap) rente daalde met 0,10%. De Europese Centrale Bank (ECB) kondigde aan het opkoopbeleid van obligaties te verlengen tot tenminste september 2018 met een halvering van het opkoopbedrag naar € 30 mrd. per maand vanaf januari 2018.

Vergeleken met Europa leek de Amerikaanse economie enig momentum te verliezen vanwege dalende inkoopmanagerscijfers in zowel de verwerkende industrie als de dienstensector. Men verwachtte wel dat de gefinaliseerde belastingplannen mogelijk een positieve impuls konden geven in 2018. De Europese inkoopmanagerscijfers lieten een positieve ontwikkeling zien en stegen zelfs door tot het hoogste niveau ooit gemeten. De werkloosheid blijft aan beide kanten van de oceaan dalen, in de Eurozone staat deze inmiddels op 8,8% en in de Verenigde Staten op 4,1%. Sinds oktober herinvesteert de Amerikaanse Centrale Bank (FED) \$ 10 mrd. minder van de aflopende obligaties die zij bezit. Ieder kwartaal zal dit bedrag verhoogd worden met \$ 10 mrd., tot eind 2018 een maximum van \$ 50 mrd. is bereikt.

Daarnaast werd de rente in december verhoogd met 0,25% - een derde verhoging in 2017. Een verzwakt Britse Pond wakkerde de inflatie aan in de periode na de Brexit. Om de oplopende inflatie in toom te houden, voerde de Bank of England een renteverhoging door van 0,25%, wat een verdubbeling van de rente betekende. Deze ontwikkelingen duiden erop dat de angst voor deflatie steeds verder verdwijnt en de wereldeconomie het zal moeten doen met een minder ruim monetair beleid.

Door de gedaalde rente steeg de marktwaarde van de obligatieportefeuille met 2%. De totale portefeuille met aandelen ontwikkelde en opkomende markten behaalde een rendement van 3,7% (in euro), vooral gedrukt door Europese aandelen. Nederlandse woningen en winkels eindigden positief met een rendement van respectievelijk 3,2% en 2,5%. Beursgenoteerd vastgoed zat hiermee in lijn met 2,2%.

De gedaalde rente droeg negatief bij aan de dekkingsgraad. De return portefeuille droeg positief bij aan het totaal rendement. De combinatie van deze ontwikkelingen zorgden ervoor dat de dekkingsgraad in het vierde kwartaal stabiel bleef op 118%.

Benchmark

NN CDC Pensioenfonds beoordeelt de beleggingsrendementen door deze te vergelijken met een benchmark die is afgeleid van het strategisch beleggingsbeleid. Een benchmark is een meetlat om de prestaties van de beleggingsportefeuille te kunnen evalueren op de langere termijn. Het totaal rendement is een gewogen gemiddelde van het rendement van de matching portefeuille en de return portefeuille. Omdat valutakoersen een grote rol spelen bij de buitenlandse beleggingen in de return portefeuille, dekt het fonds de niet-euro valutaschommelingen voor een belangrijk deel af. Het resultaat van deze valuta-afdekking wordt bij het totaal rendement geteld.

	Beleggingsportefeuille NN CDC Pensioenfonds Q4 2017	Benchmark Q4 2017	Beleggingsportefeuille NN CDC Pensioenfonds 2017	Benchmark 2017
Matching portefeuille	+2,0%	+2,1%	-0,9%	-5,4%
Return portefeuille	+3,5%	+3,6%	+9,6%	+9,3%
Valuta-afdekking	+0,2%	+0,2%	+1,7%	+1,6%
Totaal rendement*	+2,8%	+2,9%	+4,9%	+1,7%

*Het totaal rendement is gebaseerd op de gewogen gemiddelden van de matching portefeuille, return portefeuille en valuta-afdekking.

In het vierde kwartaal van 2017 heeft NN CDC Pensioenfonds met de matching portefeuille een rendement behaald van 2%. De return portefeuille behaalde een rendement van 3,5%. De valuta-afdekking had een positieve invloed op de portefeuille van 0,2%. Het gewogen totaal rendement op de beleggingen van NN CDC Pensioenfonds was 2,8%.

Communicatie over pensioenrichtleeftijd 67

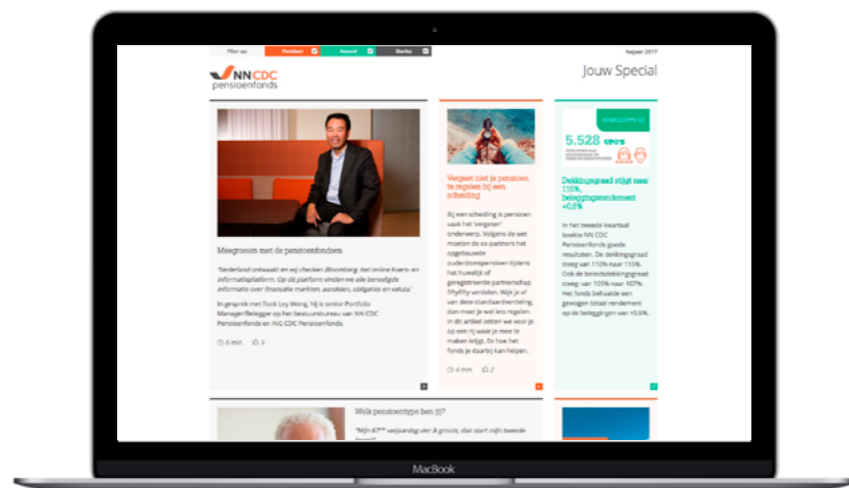
In het vierde kwartaal nam NN CDC Pensioenfonds, samen met Pensioenfonds ING, deel aan de Pensioen3daagse. Het fonds publiceerde de najaarseditie van de Special en voerde het jaarlijkse klanttevredenheidsonderzoek uit.

Pensioen3daagse op NN locaties

Om de zichtbaarheid van het fonds te vergroten, het pensioenbewustzijn te stimuleren en medewerkers te faciliteren in gesprek te gaan over hun pensioen tijdens en na afloop van hun lunch, nam NN CDC Pensioenfonds tezamen met Pensioenfonds ING deel aan de [Pensioen3daagse](#) van 31 oktober tot en met 2 november op de locaties Delftse Poort, Haagse Poort (alleen laagbouw) en Veluwe Poort (Ede). Het evenement leidde tot circa 750 contactmomenten, variërend van het uitreiken van promotiemateriaal, het geven van een demo van de Pensioenplanner op de stand tot het voeren van 1-op-1 gesprekken met een demo van het Pensioenloket.

Najaarseditie van Special

De najaarseditie van de digitale nieuwsbrief, de 'Special', besteedde onder andere aandacht aan de goede resultaten van het fonds, de verdeling van pensioen bij scheiding en veelgestelde vragen als 'kan ik partnerpensioen uitruilen voor ouderdomspensioen?'. Verder bracht de Special een interview met senior belegger Fook Ley Wong over het beleggingsbeleid van NN CDC Pensioenfonds.



Klanttevredenheidsonderzoek

In het jaarlijkse klanttevredenheidsonderzoek werden medewerkers van NN uitgenodigd om hun mening te geven over de kwaliteit van de dienstverlening, het pensioenbewustzijn en de begrijpelijkheid, tijdigheid en relevantie van de communicatiemiddelen. Daarnaast werd gemeten in hoeverre men vertrouwen heeft in het fonds en of men de merkwaarden herkent. Samengevat zijn de scores als volgt:

- ✔ Ruim 7 van de 10 deelnemers is tevreden over het fonds.
- ✔ 7 van de 10 deelnemers heeft vertrouwen in het fonds.
- ✔ 7 van de 10 deelnemers kent de risico's die samenhangen met de financiële positie van het fonds.
- ✔ Bijna 9 van de 10 deelnemers weet dat het de eigen verantwoordelijkheid is om te zorgen voor voldoende inkomen na pensionering.
- ✔ Ruim 7 van de 10 deelnemers vindt dat het fonds correct, evenwichtig, duidelijk en begrijpelijk communiceert.
- ✔ Ruim 7 van de 10 deelnemers vindt dat de communicatiemiddelen begrijpelijk zijn en voldoende informatie bevatten. Ook vinden zij dat de informatie belangrijk is en dat de middelen goed zijn vormgegeven.
- ✔ Ruim 7 van de 10 deelnemers is tevreden over het Pensioenloket (bereikbaar, inleven persoonlijke situatie, deskundig, nakomen afspraken etc.).
- ✔ Bijna 7 van de 10 deelnemers herkent de merkwaarden van het fonds (betrouwbaar, deskundig, eerlijk, persoonlijk en klantvriendelijk).

Ontwikkeling deelnemersbestand

In het vierde kwartaal heeft het deelnemersbestand zich als volgt ontwikkeld:

	Q4 2017			Q3 2017			Q2 2017			Q1 2017		
	man	vrouw	in %	man	vrouw	in %	man	vrouw	in %	man	vrouw	in %
Werkt bij NN	3.225	2.024	68,5%	3.305	2.067	70,5%	3.472	2.141	74,8%	3.489	2.153	76,3%
Werkt niet meer bij NN	1.389	848	29,2%	1.297	788	27,4%	1.073	675	23,3%	1.009	625	22,1%
Met pensioen	99	42	1,8%	87	42	1,7%	74	37	1,5%	59	33	1,2%
Arbeidsongeschikt	24	12	0,5%	23	9	0,4%	22	9	0,4%	20	7	0,4%
Totaal	4.737	2.926	100%	4.712	2.906	100%	4.641	2.862	100%	4.577	2.818	100%
Totaal man/wrouw	7.663			7.618			7.503			7.395		

(Her)benoeming twee bestuursleden

Conform het rooster van aftreden komen twee bestuursleden in aanmerking voor herbenoeming per 1 januari 2018. Voor een (her)benoeming van een bestuurslid wordt een profielschets opgesteld. Nadat het bestuur de profielschets heeft vastgesteld dient de raad van toezicht deze goed te keuren. De raad van toezicht heeft ingestemd met de profielschetsen voor de betreffende bestuursleden. Het bestuur heeft op voordracht van de voordragende partij één van de bestuursleden per 1 januari 2018 herbenoemd. De voordracht van het tweede bestuurslid is nog niet door het fonds ontvangen.

Disclaimer

Dit kwartaalbericht is op zorgvuldige wijze tot stand gekomen. In het jaarverslag over 2017 worden de definitieve cijfers gepubliceerd. Aan dit bericht kunnen geen rechten worden ontleend.